



Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 21 januari 2016*

”Begäran om förhandsavgörande — Skydd för geografiska beteckningar för spritdrycker — Förordning (EG) nr 110/2008 — Artikel 16 b — Anspelning — Ciderspritdryck som framställs i Finland och som säljs under namnet ’Verlados’ — Den skyddade geografiska beteckningen ’Calvados’”

I mål C-75/15,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Marknadsdomstolen (Finland) genom beslut av den 13 februari 2015, som inkom till domstolen den 19 februari 2015, i målet

Viiniverla Oy

mot

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus ja valvontavirasto,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Ilešič (referent) samt domarna C. Toader, A. Rosas, A. Prechal och E. Jarašiūnas,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Frankrikes regering, genom G. de Bergues, D. Colas och S. Ghiandoni, samtliga i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av M. Russo, avvocato dello Stato,
- Europeiska kommissionen, genom P. Aalto, I. Galindo Martín och B. Eggers, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: finska.

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 16 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89 (EUT L 39, s. 16).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Viiniverla Oy (nedan kallat Viiniverla), ett bolag bildat enligt finländsk rätt, och Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus (nedan kallat Verkki), angående verkets beslut, av den 18 december 2013, att förbjuda Viiniverla att från och med den 1 februari 2014 saluföra drycken Verladon.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 Skälen 2 och 14 i förordning nr 110/2008 har följande lydelse:

”(2) Spritdryckssektorn är av stor betydelse för konsumenter, producenter och jordbrukssektorn i [Europeiska unionen]. Syftet med bestämmelserna på spritdrycksområdet bör vara att få ett konsumentskydd på hög nivå, att förhindra vilseledande förfaranden, samt att uppnå en marknad som kännetecknas av öppenhet och sund konkurrens. ...

...

(14) Eftersom rådets förordning (EG) nr 510/2006 av den 20 mars 2006 om skydd av geografiska beteckningar och ursprungs-beteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel [(EUT L 93, s. 12) i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1791/2006, av den 20 november 2006 (EUT L 363, s. 1)] inte gäller för spritdrycker bör regler för skydd av geografiska beteckningar för spritdrycker fastställas i den här förordningen. Geografiska beteckningar bör registreras, och i de fall en spritdrycks kvalitet, rykte eller andra egenskaper i allt väsentligt kan tillskrivas dess geografiska ursprung bör det anges att drycken har sitt ursprung i ett land, eller i en region eller en plats i ett land.”
- 4 I artikel 1.2 i förordning nr 110/2008 föreskrivs följande:

”Denna förordning ska tillämpas på alla spritdrycker som saluförs i [unionen], oavsett om de framställts i [unionen] eller i ett tredjeland, och på spritdrycker som framställts i [unionen] för export. ...”
- 5 I artikel 15 i förordning nr 110/2008, med rubriken ”Geografiska beteckningar”, föreskrivs följande:
 - ”1. I den här förordningen avses med geografisk beteckning en beteckning som anger att en spritdryck har sitt ursprung i ett land, eller i en region eller en plats i ett land, där spritdryckens kvalitet, rykte eller andra egenskaper i allt väsentligt kan tillskrivas dess geografiska ursprung.
 2. De geografiska beteckningar som avses i punkt 1 är registrerade i bilaga III.
 3. De geografiska beteckningar som är registrerade i bilaga III får inte bli generiska.

Beteckningar som har blivit generiska får inte registreras i bilaga III.

Med en beteckning som blivit generisk avses en sådan beteckning på en spritdryck som har blivit den allmänna beteckningen på spritdrycken i [unionen], även om den i och för sig hör ihop med den plats eller region där produkten i fråga en gång började framställas eller säljas.

4. Spritdrycker med en geografisk beteckning enligt bilaga III ska uppfylla alla krav i kravspecifikationen i enlighet med artikel 17.1.”

- 6 Artikel 16 i nämnda förordning, med rubriken ”Skydd för geografiska beteckningar”, har följande lydelse:

”Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10 ska de geografiska beteckningar som är registrerade i bilaga III vara skyddade mot

...

b) varje form av obehörigt bruk, imitation eller anspelning, även om produktens rätta ursprung anges eller om den geografiska beteckningen används i översättning eller åtföljs av ett uttryck som ’liknande’, ’typ’, ’stil’, ’framställd i’, ’smak’ eller liknande ord,

...”

- 7 I bilaga III till förordning nr 110/2008, med rubriken ”Geografiska beteckningar”, anges i produktkategori 10 ”Cidersprit och päroncidersprit” med Frankrike som ursprungsland.

Finländsk rätt

- 8 Enligt 43 § mom. 1 alkohollagen (1143/1994) svarar tillverkaren och importören för kvaliteten på och sammansättningen av alkoholdrycker som de har överlåtit till konsumtion samt för att produkten, dess etikettering och övriga presentation stämmer överens med gällande stadganden och bestämmelser.
- 9 Enligt 49 § mom. 2 alkohollagen kan verket förbjuda att alkoholdrycker släpps ut på marknaden eller ålägga den som har släppt ut alkoholdrycker på marknaden att utan ersättning dra tillbaka dem, bland annat om produkten eller presentationen av den strider mot gällande bestämmelser och föreskrifter.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 10 Viiniverla, med säte i Verla (Finland), tillverkar och saluför sedan år 2001 ciderspritdrycken ”Verlados”.
- 11 Efter ett klagomål avseende ett påstått missbruk av den geografiska franska beteckningen ”Calvados”, begärde Europeiska kommissionen, den 23 november 2012, ett klagörande från de finländska myndigheterna avseende användningen av beteckningen ”Verlados”.
- 12 I deras svar av den 31 januari 2013 angav de finländska myndigheterna att drycken Verlados är en lokal produkt vars namn direkt hänför sig till den plats där den tillverkas, närmare bestämt byn Verla och till gården Verla. Myndigheterna tillade att beteckningarna Calvados och Verlados enbart har sista stavelsen gemensam, vilket inte är tillräckligt mot bakgrund av EU-domstolens praxis enligt vilken det utgör en ”anspelning” när det är fråga om två eller flera identiska stavelser.
- 13 Den 6 mars 2013 sände kommissionen en begäran om ytterligare uppgifter till de finländska myndigheterna. I denna begäran angav kommissionen, med stöd av artikel 16 b i förordning nr 110/2008, att beteckningen ”Verlados” inte var tillåten och meddelade Republiken Finland att den

avsåg att inleda en fördragsbrotttalan mot landet om det inte rättade sig efter denna tolkning. Enligt kommissionen är ändelsen "ados" i "Verlados" tillräcklig för att utgöra en anspelning, i den mening som avses i domstolens praxis, på beteckningen "Calvados".

- 14 Mot denna bakgrund fattade verket, med stöd av 49 § mom. 2 alkohollagen, ett beslut om att förbjuda Viiniverla att från och med den 1 februari 2014 saluföra drycken "Verlados".
- 15 Viiniverla väckte talan i Marknadsdomstolen mot detta beslut och gjorde där gällande att användandet av beteckningen "Verlados" inte utgör obehörigt bruk, imitation eller anspelning vad gäller produkten "Calvados" och således inte strider mot unionsrätten avseende skydd av geografiska ursprungsbeteckningar.
- 16 Marknadsdomstolen, som fann att EU-domstolens praxis inte ger tillräckligt svar för att förstnämnda domstol ska kunna avgöra det nationella målet, beslutade att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:
 - 1) Ska frågan huruvida det föreligger en "anspelning" i den mening som avses i artikel 16 b i förordning nr 110/2008 avgöras med utgångspunkt i en normalt informerad och skäligen uppmärksam och medveten genomsnittskonsument?
 - 2) Vilken betydelse – vid bedömningen av det till skydd för den geografiska beteckningen "Calvados" föreskrivna förbudet mot att använda beteckningen "Verlados" för en ciderspriddryck som säljs i Finland – har följande omständigheter vid tolkningen av begreppet "anspelning", i den mening som avses i artikel 16 b i förordning nr 110/2008, och vid tillämpningen av denna förordning:
 - a) Den första orddelen (Verla) av beteckningen "Verlados" motsvarar namnet på en by i Finland, som finländska konsumenter eventuellt känner till.
 - b) Den första orddelen (Verla) av beteckningen "Verlados" är en hänvisning till tillverkaren av produkten, företaget Viiniverla.
 - c) "Verlados" är en lokal produkt som tillverkas i Verla och av vilken det årligen säljs i genomsnitt ett par hundra liter i den egna restaurangen. Denna produkt kan också i begränsat antal beställas genom det statliga alkoholbolag som ansvarar för distribution av alkoholdrycker enligt alkohollagen.
 - d) Orden "Verlados" och "Calvados" har bara en stavelse (dos) av tre gemensam varvid de fyra sista bokstäverna i respektive ord (ados), det vill säga hälften av bokstäverna, dock är desamma.
 - 3) För det fall att beteckningen "Verlados" ska anses vara en anspelning, i den mening som avses i artikel 16 b i förordning nr 110/2008, är det i så fall ändå möjligt att motivera dess användning med hänsyn till någon av de ovanstående omständigheterna, som till exempel att åtminstone finländska konsumenter inte kan få intrycket av att "Verlados" tillverkas i Frankrike?"

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 17 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 16 b i förordning nr 110/2008 ska tolkas så, att denna domstol, vid bedömningen av om det föreligger en "anspelning", i den mening som avses i denna bestämmelse, ska utgå från uppfattningen hos en normalt informerad samt skäligen uppmärksam och medveten genomsnittskonsument.
- 18 Medan den franska regeringen föreslår ett jakande svar på frågan anser den italienska regeringen och kommissionen att det inte är nödvändigt att utgå från begreppet "konsument". I detta avseende har den italienska regeringen gjort gällande att det kan vara fråga om en "anspelning" även om det inte finns någon risk för förväxling från allmänhetens sida. Kommissionen anser å sin sida att bedömningen av om en anspelning är för handen är en objektiv bedömning som endast görs utifrån en prövning av de ifrågavarande beteckningarna.
- 19 I artikel 15.1 i förordning nr 110/2008 avses med geografisk beteckning en beteckning som anger att en spritdryck har sitt ursprung i ett land, eller i en region eller på en plats i ett land, där spritdryckens kvalitet, rykte eller andra egenskaper i allt väsentligt kan tillskrivas dess geografiska ursprung.
- 20 I artikel 16 b i förordning nr 110/2008 skyddas "geografiska beteckningar" mot "varje ... anspelning, även om produktens rätta ursprung anges eller om den geografiska beteckningen används i översättning eller åtföljs av ett uttryck som 'liknande', 'typ', 'stil', 'framställd i', 'smak' eller liknande ord".
- 21 Enligt domstolens praxis omfattar begreppet anspelning det tänkta fallet att det ord som används för att ange en produkt innehåller en del av en skyddad beteckning, på så sätt att produktnamnet får konsumenten att som referensbild tänka på den vara som har den skyddade beteckningen (se, vad gäller artikel 16 b i förordning nr 110/2008, dom Bureau National Interprofessionnel du Cognac, C-4/10 och C-27/10, EU:C:2011:484, punkt 56, se också, vad gäller artikel 13.1 b i rådets förordning (EEG) nr 2081/92 av den 14 juli 1992 om skydd för geografiska och ursprungs-beteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel (EGT L 208, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 43, s. 153), dom Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, EU:C:1999:115, punkt 25, och dom kommissionen/Tyskland, C-132/05, EU:C:2008:117, punkt 44).
- 22 Visserligen innehåller inte artikel 16 b i förordning nr 110/2008 någon uttrycklig hänvisning till begreppet "konsument". Det framgår emellertid av den i föregående punkt nämnda rättspraxisen att domstolen funnit att det ankommer på den hänskjutande domstolen att vid bedömningen av om det förligger en anspelning i den mening som avses i denna bestämmelse pröva inte bara huruvida det ord som används för att beteckna en produkt innehåller en del av en skyddad beteckning, utan även huruvida produktnamnet får konsumenten att som referensbild tänka på den vara som har den skyddade beteckningen. Den nationella domstolen ska alltså huvudsakligen grunda sig på konsumentens förväntade reaktion, vad gäller det ord som används för att beteckna produkten i fråga, särskilt huruvida konsumenten ser ett samband mellan nämnda ord och den skyddade beteckningen.
- 23 I detta sammanhang erinrar domstolen om att det skydd som i artikel 16 i förordning nr 110/2008 ges geografiska beteckningar ska tolkas utifrån syftet med registreringen av sådana beteckningar, nämligen att, såsom framgår av skäl 14 i denna förordning, göra det möjligt att identifiera spritdrycker som har sitt ursprung i ett visst område, om dessa dryckers kvalitet, rykte eller andra egenskaper i allt väsentligt kan tillskrivas detta geografiska ursprung (dom Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 och C-27/10, EU:C:2011:484, punkt 47).

- 24 Systemet med att registrera geografiska beteckningar för spritdrycker i förordning nr 110/2008 har inte enbart som syfte att, såsom anges i skäl 2 i förordningen, förhindra vilseledande förfaranden och att uppnå en marknad som kännetecknas av öppenhet och sund konkurrens, utan också att få ett konsumentskydd på hög nivå.
- 25 Det följer av numera fast rättspraxis avseende konsumentskydd, att man på detta område i regel ska beakta förväntningarna hos en normalt informerad och skäligen uppmärksam och medveten genomsnittskonsumant (se, bland annat, dom Mars, C-470/93, EU:C:1995:224, punkt 24, dom Gut Springenheide och Tusky, C-210/96, EU:C:1998:369, punkt 31, dom Estée Lauder, C-220/98, EU:C:2000:8, punkt 30, dom Lidl Belgium, C-356/04, EU:C:2006:585, punkt 78, dom Severi, C-446/07, EU:C:2009:530, punkt 61, dom Lidl, C-159/09, EU:C:2010:696, punkt 47, och dom Teekanne, C-195/14, EU:C:2015:361, punkt 36).
- 26 Detta kriterium, som bygger på proportionalitetsprincipen, bör också tillämpas för att avgöra huruvida ett ord som används för att beteckna en produkt kan anspela på en skyddad beteckning, i den mening som avses i artikel 16 b i förordning nr 110/2008 (se, för ett liknande resonemang, dom Estée Lauder, C-220/98, EU:C:2000:8, punkt 28).
- 27 Vad dessutom gäller den hänskjutande domstolens tvivel angående den betydelse som vid bedömningen av begreppet anspelning, i den mening som avses i artikel 16 b i förordning nr 110/2008, ska tillmätas den omständigheten att beteckningen "Verlados" hänför sig till den ort där den i det nationella målet aktuella produkten tillverkas, en ort som påstås vara känd bland finländska konsumenter, erinrar domstolen om att artikel 16 b i förordning nr 110/2008 skyddar samtliga geografiska beteckningar som är registrerade i bilaga III till förordningen mot varje form av anspelning inom hela unionen. Mot bakgrund av nödvändigheten att säkerställa ett effektivt och enhetligt skydd för nämnda geografiska beteckningar inom unionen anser domstolen, i likhet med den italienska regeringen och kommissionen, att begreppet konsument, till vilket det hänvisas i domstolens ovan i punkt 21 redovisade praxis, avser den europeiska konsumenten och inte enbart konsumenten i den medlemsstat där den produkt tillverkas som anspelar på den skyddade geografiska beteckningen.
- 28 Mot bakgrund av det ovanstående ska den första frågan besvaras enligt följande: Artikel 16 b i förordning nr 110/2008 ska tolkas så, att den nationella domstolen vid bedömningen av om det föreligger en "anspelning", i den mening som avses i denna bestämmelse, ska utgå från uppfattningen hos en normalt informerad samt skäligen uppmärksam och medveten genomsnittskonsumant, varvid begreppet konsument avser en europeisk konsument och inte enbart konsumenten i den medlemsstat där den produkt tillverkas, som anspelar på den skyddade geografiska beteckningen.

Den andra frågan

- 29 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 16 b i förordning nr 110/2008 ska tolkas så, att denna domstol, vid bedömningen av om beteckningen "Verlados" utgör en "anspelning", i den mening som avses i nämnda bestämmelse, på den skyddade geografiska beteckningen "Calvados", för samma slags produkter, ska beakta inte bara den fonetiska och visuella likheten mellan beteckningarna utan också om det finns omständigheter som pekar på att användningen av beteckningen "Verlados" inte är ägnad att vilseleda finländska konsumenter.
- 30 Den hänskjutande domstolen söker särskilt klarhet i vilken betydelse som ska tillmätas omständigheterna att början av namnet "Verlados" motsvarar namnet på den finländska byn Verla och att detta namn kan kännas igen av finländska konsumenter, att orddelen "Verla" hänför sig till företaget Viiniverla som tillverkar drycken "Verlados", att denna dryck är en lokal produkt som tillverkas och säljs i begränsat antal, och att orden "Verlados" och "Calvados" enbart har en enda stavelse gemensam, varvid de fyra sista bokstäverna i respektive ord, det vill säga hälften av bokstäverna, dock är desamma.

- 31 Domstolen erinrar för det första om att det ankommer på den hänskjutande domstolen att bedöma huruvida namnet "Verlados" på en ciderspritdryck utgör en anspelning, i den mening som avses i artikel 16 b i förordning nr 110/2008, på den skyddade geografiska beteckningen "Calvados". Domstolen kan emellertid, när den meddelar ett förhandsavgörande, i förekommande fall bidra med preciseringar för att vägleda den nationella domstolen vid dess avgörande (se, för ett liknande resonemang, dom Severi, C-446/07, EU:C:2009:530, punkt 60, och dom Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 och C-27/10, EU:C:2011:484, punkt 49).
- 32 Såsom följer av punkt 21 ovan ankommer det på den nationella domstolen att, i syfte att bedöma om det föreligger en "anspelning" i den mening som avses i artikel 16 b i förordning nr 110/2008, pröva huruvida namnet "Verlados" får konsumenten att som referensbild tänka på den vara som har den skyddade geografiska beteckningen, i det nationella målet närmare bestämt "Calvados".
- 33 I detta avseende har domstolen redan slagit fast att det är befogat att anse att det föreligger en anspelning på ett skyddat produktnamn i fall då produkterna liknar varandra utseendemässigt och försäljningsbeteckningarna liknar varandra fonetiskt och visuellt (se, för ett liknande resonemang, dom Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, EU:C:1999:115, punkt 27; dom kommissionen/Tyskland, C-132/05, EU:C:2008:117, punkt 46, och dom Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 och C-27/10, EU:C:2011:484, punkt 57).
- 34 Domstolen har slagit fast att en sådan likhet är uppenbar när de två sista stavelserna i det ord som används för att beteckna den ifrågavarande produkten är desamma som de två sista stavelserna i den skyddade beteckningen, och detta ord består av samma antal stavelser som denna beteckning (se, för ett liknande resonemang, dom Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, EU:C:1999:115, punkt 27).
- 35 Domstolen har även konstaterat att det i förekommande fall ska tas hänsyn till att två ord från olika språk ligger nära varandra i begreppsmässigt hänseende, eftersom en sådan närhet, liksom den fonetiska och visuella likheten dem emellan som avses i punkt 33 ovan, kan få konsumenten att som referensbild tänka på den produkt som har den skyddade ursprungsbeteckningen när han eller hon står inför en jämförbar produkt som har den omtvistade beteckningen (se, för ett liknande resonemang, dom kommissionen/Tyskland, C-132/05, EU:C:2008:117, punkterna 47 och 48).
- 36 Domstolen har också slagit fast att det utgör en anspelning, i den mening som avses i artikel 16 b i förordning nr 110/2008, när ett varumärke, som innehåller en geografisk beteckning eller ett ord som motsvarar denna beteckning och dess översättning, registreras för spritdrycker som inte uppfyller kraven för denna beteckning (dom Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 och C-27/10, EU:C:2011:484, punkt 58).
- 37 I förevarande fall har det, enligt den hänskjutande domstolen, inte förnekats i det nationella målet att namnet Verlados i Finland används för produkter som liknar de produkter som har den skyddade geografiska beteckningen "Calvados", att dessa produkter delar samma objektiva kännetecken och att de således i den relevanta omsättningskretsen i stort sett konsumeras vid samma tillfällen.
- 38 Vad gäller den visuella och fonetiska likheten mellan namnen "Verlados" och "Calvados" måste den hänskjutande domstolen beakta att båda dessa namn består av åtta bokstäver, där de sista fyra är identiska, att de har samma antal stavelser och att de båda avslutas med suffixet "dos", vilket obestriddligen ger dem en visuell och fonetisk likhet.
- 39 Det ankommer också på den hänskjutande domstolen att i enlighet med EU-domstolens praxis beakta eventuella uppgifter som kan tyda på att den visuella och fonetiska likheten mellan dessa båda namn inte är en tillfällighet (se, för ett liknande resonemang, dom Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, EU:C:1999:115, punkt 28).

- 40 I detta avseende har den franska regeringen gjort gällande att produkten "Verlados" ursprungligen kallades "Verla" och att suffixet dos först lades till senare, till följd av en väsentligt ökad export av Calvados till Finland mellan åren 1990 och 2001. Den franska regeringen konstaterar dessutom att suffixet "dos" inte har någon särskild betydelse på finska. Sådana omständigheter, vilka det ankommer på den hänskjutande domstolen att bedöma, utgör tecken på att den likhet som avses i punkt 38 ovan inte är en tillfällighet.
- 41 Vad gäller de omständigheter som den hänskjutande domstolen har räknat upp ska dessa, i likhet med vad samtliga de som lämnat in skriftliga yttranden har gjort gällande, anses sakna relevans vid bedömningen av om det föreligger en "anspelning" i den mening som avses i artikel 16 b i förordning nr 110/2008.
- 42 Den hänskjutande domstolen har för det första gjort gällande att namnet "Verlados" hänför sig dels till namnet på företaget Viiniverla, som tillverkar denna dryck, dels till byn Verla, som påstås vara känd bland finländska konsumenter, varför namnet inte kan anses vara vilseledande för dessa konsumenter.
- 43 Det räcker i detta sammanhang att erinra om att det enligt artikel 16 b i förordning nr 110/2008 kan vara fråga om en "anspelning" även när produktens rätta ursprung anges i namnet (se, för ett liknande resonemang, dom Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 och C-27/10, EU:C:2011:484, punkt 59).
- 44 Domstolen påpekar också att artikel 16 b i förordning nr 110/2008 skyddar geografiska beteckningar som är registrerade i dess bilaga III mot varje form av anspelning inom hela unionen. Det har i punkt 27 ovan erinrats om att begreppet konsument, till vilket den i punkt 21 ovan redovisade rättspraxisen hänför sig, avser den europeiska konsumenten och inte enbart konsumenten i den medlemsstat där den produkt tillverkas, som gett upphov till den skyddade geografiska beteckningen.
- 45 Slutligen har domstolen redan slagit fast att det kan vara fråga om en anspelning även när det inte finns någon risk för förväxling mellan de ifrågakvarande produkterna (dom Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, EU:C:1999:115, punkt 26, och dom kommissionen/Tyskland, C-132/05, EU:C:2008:117, punkt 45), då det väsentliga är att omsättningskretsen i sina tankar inte får några associationer till varans ursprung, eller att en näringsidkare inte på ett orättmätigt sätt kan dra fördel av den skyddade geografiska beteckningens renommé (se, för ett liknande resonemang, dom Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 och C-27/10, EU:C:2011:484, punkt 46).
- 46 För det andra har den hänskjutande domstolen påpekat att drycken "Verlados" är en lokal produkt som tillverkas i byn Verla och enbart säljs lokalt och i begränsat antal, samt att den kan beställas genom det statliga alkoholbolag som ansvarar för distribution av alkoholdrycker enligt alkohollagen.
- 47 Oberoende av att denna omständighet har bestritts av den franska regeringen – som har lagt fram handlingar som visar att drycken Verlados även kan beställas av konsumenter i andra medlemsstater – konstaterar domstolen att nämnda omständighet i vilket fall som helst saknar betydelse, eftersom förordning nr 110/2008, enligt dess artikel 1.2, ska tillämpas på alla spritdrycker som saluförs i unionen.
- 48 Mot bakgrund av det ovanstående ska den andra frågan besvaras enligt följande: Artikel 16 b i förordning nr 110/2008 ska tolkas så, att den hänskjutande domstolen vid bedömningen av om namnet "Verlados" utgör en "anspelning", i den mening som avses i nämnda bestämmelse, på den skyddade geografiska beteckningen "Calvados", för samma slags produkter, ska beakta den fonetiska och visuella likheten mellan dessa namn, och eventuella uppgifter som kan tyda på att denna likhet inte är en tillfällighet, och bedöma huruvida detta kan få en normalt informerad samt skäligen uppmärksam och medveten genomsnittskonsument att som referensbild tänka på den vara som har den skyddade beteckningen.

Den tredje frågan

- 49 Den hänskjutande domstolen har ställt sin tredje fråga för att få klarhet i huruvida artikel 16 b i förordning nr 110/2008 ska tolkas så, att användningen av ett namn som utgör en "anspelning", i den mening som avses i denna bestämmelse, på en geografisk beteckning som anges i bilaga III till nämnda förordning, likväl kan godkännas med hänsyn till de omständigheter som nämns i den andra frågan eller om det inte finns någon risk för förväxling mellan produkterna i fråga.
- 50 I artikel 16 b i förordning nr 110/2008 anges att "[u]tan att det påverkar tillämpningen av artikel 10 [som innehåller särskilda regler för användningen av försäljningsbeteckningar och geografiska beteckningar] ska de geografiska beteckningar som är registrerade i bilaga III vara skyddade mot ... b) varje form av ... anspelning ...". Om inga sådana särskilda regler är tillämpliga i det nationella målet, och den hänskjutande domstolen konstaterar att det föreligger en "anspelning", i den mening som avses i nämnda bestämmelse, kan denna följaktligen inte heller godkänna namnet "Verlados" på grundval av de omständigheter som nämns i den andra frågan.
- 51 Såsom också har angetts i punkt 45 ovan kan det även vara fråga om en anspelning när det inte finns någon risk för förväxling mellan de berörda produkterna.
- 52 Mot bakgrund av det ovanstående ska den tredje frågan besvaras enligt följande: Artikel 16 b i förordning nr 110/2008 ska tolkas så, att användningen av ett namn som utgör en "anspelning", i den mening som avses i denna bestämmelse, på en geografisk beteckning som anges i bilaga III till denna förordning, inte kan godkännas även om det inte finns någon risk för förväxling.

Rättegångskostnader

- 53 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

- 1) **Artikel 16 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89, ska tolkas så, att den nationella domstolen vid bedömningen av om det föreligger en "anspelning", i den mening som avses i denna bestämmelse, ska utgå från uppfattningen hos en normalt informerad samt skäligen uppmärksam och medveten genomsnittskonsument, varvid begreppet konsument avser en europeisk konsument och inte enbart konsumenten i den medlemsstat där den produkt tillverkas, som anspelar på den skyddade geografiska beteckningen.**
- 2) **Artikel 16 b i förordning nr 110/2008 ska tolkas så, att den hänskjutande domstolen vid bedömningen av om namnet "Verlados" utgör en "anspelning", i den mening som avses i nämnda bestämmelse, på den skyddade geografiska beteckningen "Calvados", för samma slags produkter, ska beakta den fonetiska och visuella likheten mellan dessa namn, och eventuella uppgifter som kan tyda på att denna likhet inte är en tillfällighet, och bedöma huruvida detta kan få en normalt informerad samt skäligen uppmärksam och medveten genomsnittskonsument att som referensbild tänka på den vara som har den skyddade beteckningen.**

- 3) Artikel 16 b i förordning nr 110/2008 ska tolkas så, att användningen av ett namn som utgör en ”anspelning”, i den mening som avses i denna bestämmelse, på en geografisk beteckning som anges i bilaga III till denna förordning, inte kan godkännas även om det inte finns någon risk för förväxling.

Underskrifter